

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента**

**ОДФ 2. 01 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА**

підготовки

бакалаврів

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

053 Психологія

(код і найменування спеціальності)

Дніпро-2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів спеціальності 053
Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
для здобувачів вищої освіти I курсу.

Розробник: Сапожников С. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни	вихідна	
Курс	I	I
Семестр	1	1
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	30	10
Годин на самостійне вивчення	60	80
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з загальними положеннями психологічної науки, теоретичними засадами. Забезпечення успішної професійної адаптації майбутніх психологів завдяки вивченню ними основних функцій практичного психолога, вимог до його особистості, організації його трудової діяльності. Засвоєння студентами методологічних принципів професійної праці психологів, розуміння та додержання студентами вимог етичного кодексу психолога.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з поняттями свідомості і самосвідомості показати необхідність розвитку високого рівня самосвідомості майбутніх психологів;
- ознайомити студентів із змістом та основними функціями діяльності практичного психолога; з методами психодіагностики; з вимогами до психодіагностичної роботи психолога. Актуалізувати увагу на психодіагностичну роботу психолога;
- ознайомити студентів з психопрофілактичною, консультативною, корекційно - розвиваючою роботою психолога;
- ознайомити студентів з документами, якими керується психолог у своїй роботі: з Декларацією прав людини та Конвенцією про права дитини.

Компетентності та заплановані результати навчання

Освітній компонент ОДФ 2. 01 Вступ до спеціальності та професійна етика забезпечує набуття здобувачами освіти ряду компетентностей.

Компетентності, що формуються:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 4. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань .

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Вступ до спеціальності.

Тема 1. Роль психолога в сучасному суспільстві.

Зв'язок психології з іншими науковими дисциплінами: філософією, історією психології, психофізіологією. Відмінності в розумінні предмета та об'єкта психології з іншими науками. Психологічна сутність розуміння понять: психолог, психотерапевт, психіатр. Перша психологічна лабораторія В. Вундт.

Література [1;3]

Тема 2. Завдання психологів у різних галузях життя і праці

Завдання психологів у різних галузях життя та праці, різновид джерел отримання психологічної інформації, порівняльний аналіз різновидних джерел. Розглянути відмінності та утворити чітке поняття про особливості професійної діяльності з точки зору компетентності та некомпетентності. Освітньо - кваліфікаційна характеристика практичного психолога.

Література [5]

Тема 3. Психологічна культура та етичний кодекс психолога

Психологічна культура, етичний кодекс. Складові психологічної культури та етичного кодексу. Необхідність розвитку психологічної культури психолога та клієнта. Етичний кодекс права та обов'язки психолога та клієнта. Аналіз ситуацій практичного спрямування, з цілю розуміння поведінки психолога в різних практичних ситуаціях. Поняття «клієнт». Суть соціального замовлення в роботі психолога. Необхідність розуміння особливостей роботи психолога в різних сферах діяльності, відповідно до етичного кодексу.

Література [1]

Тема 4. Особистість. Свідомість та самосвідомість психолога.

Особистість, основні поняття «риси», «психологічні особливості». Аналіз та відмінність в поняттях: «індивід»; «індивідуальність»; «особистість». Аналіз теорії З. Фрейда для чіткого розуміння структури особистості та її основних компонентів. Структура особистості "Воно", "Я" і "Над-Я" взаємозв'язок структур, відмінності в поняттях.

Самосвідомість, необхідність високого розвитку самосвідомості в діяльності майбутніх практичних психологів.

Література [2]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 5. Психопрофілактична функція психолога.

Психопрофілактична функція практичного психолога. Розуміння основних завдань психопрофілактичної роботи практичного психолога, з чим психопрофілактика пов'язана.

Поняття психічного здоров'я; попередження неблагополуччя у розвитку людини, групи, суспільства. Створення психологічних умов, сприятливих для розвитку психологічно здорової особистості. Актуалізувати увагу студентів на попередженні відхилень у становленні особистості.

Література [4]

Тема 6. Психологічне консультування.

Поняття про психологічне консультування. Цілі та завдання психологічного консультування. Методи психологічного консультування. Основні засоби проведення психологічного консультування. Складові консультування (діагностична, рекомендаційна, корекційно-розвиткова). Особливості особистості необхідні для ефективного проведення консультативного процесу. Відмінності понять «психологічне консультування» та «психотерапія». Професійне консультування, необхідність проведення в певних ситуаціях.

Література [1;10]

Тема 7. Корекційно – розвиваюча функція психолога та документи, якими керується психолог у своїй роботі: Декларація прав людини, Конвенція про права дитини.

Суть корекційно-розвиваючої функції. Норма вікового розвитку людини. Закономірності зміни вікових етапів розвитку людини. Еталон психологічного розвитку заданий в культурі того суспільства, в якому розвивається дитина. Різні критерії визначення норми. Моделі пояснення причин труднощів у розвитку особистості. Основна мета корекційно-розвиваючої діяльності в просторі нормального дитинства. Декларація прав людини: преамбула, генеральна асамблея; Конвенція про права дитини: преамбула, генеральна асамблея.

Література [1;9]

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													Форма контролю
	денна форма						Заочна форма							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Роль психолога в сучасному суспільстві.														
Тема 1. Роль психолога в сучасному суспільстві.	12	2	2			8	11	2					9	у
Тема 2. Завдання психологів у різних	12	2	2			8	13	2					11	у

галузях життя і праці.													
Тема 3. Психологічна культура та етичний кодекс психолога	12	2	2			8	14		2			12	У
Тема 4. Особистість. Свідомість та самосвідомість психолога.	14	2	2			10	11					11	ПК, КР
Разом за змістовим модулем 1	50	8	8			34	49	4	2			43	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Види діяльності психолога													
Тема 5. Психопрофілактична функція психолога.	12	2	2			8	13					13	У
Тема 6. Психологічне консультування.	14	2	2			10	14	2				12	У
Тема 7. Корекційно – розвиваюча функція психолога та документи, якими керується психолог у своїй роботі: Декларація прав людини, Конвенція про права дитини.	14	2	4			10	14		2			12	КР
Разом за змістовим модулем 2	40	14	16			60	41	2	2			37	
Всього	90	14	16			60	90	6	4			80	

Форми контролю: усне опитування – У

контрольні роботи – КР

перевірка конспектів – ПК

тестування – Т

колоквіум – К

2. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Роль психолога в сучасному суспільстві	2	2	1
2	Завдання психологів у різних галузях життя і праці	2	2	1
3	Психологічна культура та етичний кодекс психолога	2	-	1
4	Особистість. Свідомість та самосвідомість психолога	2	-	1
5	Психопрофілактична функція психолога	2	-	1
6	Психологічне консультування	2	2	1
7	Корекційно – розвиваюча функція психолога та документи, якими керується психолог у своїй роботі: Декларація прав людини, Конвенція про права дитини	2	-	1
Усього годин		14	6	7

3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Необхідність практичної психології як професії в сучасних умовах.	2		5
2	Психолог в системі освіти.	2		5
3	Складові психологічної культури.	2		5
4	Структура особистості по К. Г. Юнгу і З. Фрейду.	2		5
5	Отримання психологічної інформації в роботі психодіагноста.	2		5
6	Попередження відхилень у становленні особистості.	2		5
7	Професійне інформування.	4		10
Усього годин		16		40

4. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Практична психологія як теоретична основа психологічної практики.	4	6	1
2	Уміння практичного психолога.	5	5	2
3	Необхідність розвитку психологічної культури.	4	6	1
4	Необхідність дотримання етичного кодексу.	5	6	1
5	Структура особистості за К. К. Платоновим.	4	6	2
6	Використання даних психодіагностики при наданні психологічної допомоги.	4	6	1
7	Проективні методики.	4	6	1
8	Переваги індивідуально-психологічного обстеження	4	6	1
9	Профілактика девіантної та деліквентної поведінки підлітків.	5	6	2
10	Профілактична робота шкільного психолога.	4	5	1
11	Соціально-психологічна профілактика.	4	5	1
12	Види консультативної роботи.	4	6	1
13	Ситуації звернення клієнтів до психолога.	4	6	3
14	Основні форми психокорекційної роботи.	5	6	2
Усього годин		60	80	80

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Загальні:

- **Словесні** методи навчання: акроматичне пояснення (індукція, дедукція), лекція, робота з підручником.
- **Наочні** методи навчання: ілюстрування, самостійне спостереження.
- **Активні** методи навчання: дискусія.
- **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій.** WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно,

висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 3 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПРН 7 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПРН 10 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПРН 13 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу».

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- залік.

Поточне оцінювання та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	60	40	100	
Поточний контроль							49			100
7	7	7	7	7	7	7				
Контроль самостійної роботи							11			100
	5			6						

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вмiє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована

програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

10. **Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.**

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування, есе, індивідуальний проект.

Форма підсумкового контролю: творча робота, залік.

11. ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Актуальність професії психолога в сучасних українських реаліях.
2. Характеристика специфіки предмету, засобів, результату роботи психолога.

3. Психодіагностична робота психолога.
4. Характеристика методів психодіагностики.
5. Засоби отримання психологічної інформації в роботі практичного психолога.
6. Психологічна корекція в роботі психолога. Основні принципи, зміст, методи та форми психокорекційної роботи.
7. Основи психологічного консультування. Основні етапи, процедури та види психологічного консультування.
8. Розвиваюча функція психолога. Розвиваюча робота психолога в закладах освіти, сім'ї. Розробка розвиваючих програм: види, вимоги.
9. Поняття про психологічний супровід розвитку дитини, в т. ч. дитини з особливими освітніми потребами.
10. Психопрофілактична функція психолога. Завдання психологічної профілактики.
11. Профорієнтаційна робота психолога. Основна мета, принципи, види профорієнтаційної роботи.
12. Психологічна експертиза та реабілітаційна робота психолога.
13. Просвітницька функція психолога. Методи психологічної просвіти.
14. Документи, якими керується психолог у своїй роботі. Декларація прав людини. Конвенція про права дитини.
15. Вимоги до обладнання кабінету психолога.
16. Види обліково-звітної документації психолога.
17. Вимоги до методичного забезпечення роботи психолога.
18. Психологічні вимоги до особистості практичного психолога.
19. Етичний кодекс психолога.
20. Основні принципи професійної діяльності практичного психолога.
21. Психограма професії психолог.
22. Роль і функції практичного психолога в системі освіти.
23. Роль і функції практичного психолога в медичному закладі.
24. Роль і функції практичного психолога в юридичній практиці.
25. Роль і функції практичного психолога на виробничому підприємстві.
26. Індивідуальна психолого-корекційна робота.
27. Психологічний тренінг: організація, правила, вимоги, види.
28. Роль психолога у ситуаціях запобігання конфлікту.
29. Основи надання психологічної допомоги дітям, підліткам, людям, які знаходяться у кризовому стані або постраждали від військових дій, соціальних, технічних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби.
30. Роль психологів у практичному здійсненні ідеї пріоритету людини в суспільстві.
31. Урахування зони актуального і найближчого розвитку в роботі психолога.
32. Вимоги до обладнання кабінету психолога.
33. Мотивація як фактор ефективної роботи психолога з клієнтом.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни;
- комплексна контрольна робота;
- конспекти лекцій;
- інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять.

1. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія. Вступ до спеціальності. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 256 с.

2. Іванова О., Москалюк Л., Корсун С. Психологія. Вступ до спеціальності. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 184 с.
3. Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Модуль 2: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 220 с.
2. Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький, 2011. 320 с.
3. Приходько В. О. Практична психологія: введення у професію : навч. посібник. Київ: Каравела, 2019. 248 с.
4. Я – студент : навч. посіб. / Огнев'юк В. О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В. О. 2-ге вид., доопр. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 224 с.

Додаткова:

1. Березовська Л. І. Самовиховання та саморегуляція особистості : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2011. 168 с.
2. Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Психологія: вступ до спеціальності : Навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
3. Дідора М. І., Яцуля В. В. Розвиток впевненості у студентів // Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 11. С. 30–35.
4. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи : Практикум : Навч. посібник. Київ : Каравела, 2008. 336 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію : Навч. посібник. 2-е вид. Київ : Каравела, 2010. 232 с.